

Fantasies' solo for oboe, flute, clarinet, bassoon and horn. Composer very well knew the dramatic means of wind instruments because long time he played on the trumpet into the highly professional orchestras.

Famous clarinetist Ivan Olenchik is a professor of music at the Gnessin State Music College (Russian). He is winner of many international competitions. Instrumentalist also played on the clarinet at the State Academic Symphony Orchestra of the Russian Federation (Svetlanov's Symphony Orchestra) and the Moscow State Symphony Orchestra (Kogan's Symphony Orchestra). Twenty caprices for solo clarinet take special place in his musical list. Composer uses creative folk music based on the melodies from the world. As a rule, very strong musician play these caprices.

Composer and performer always complement each other. Each of them leans very much new peculiarities about the expressive means of instrument, his creative capitals, strong and beauty of sound, timber and intonation. The creative unions of writers and players are very popular in the modern music. For example we can tell about brilliant artistic combinations of composer Edison Denisov and bassoonist Valeriy Popov, composer Vladimir Runchak and clarinetist Andrey Dyomin and others.

The author of this article used historical, comparative, deductive methods of research. Compositions of this genre strongly activate emotional and creative potential of instrumentalists and composers. Central factor the genre of music for instrument's solo is integrated and bright creative operation of composer and performer. Music for instrument's solo is synthetic genre of modern music performing art.

Key words: composer, performer, genre, composition, instrument, creative interaction.

УДК 784.1(477–25) : 37.046

Давидовський Костянтин Юрійович

кандидат мистецтвознавства

**ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ХОРОВИХ КОЛЕКТИВІВ
КИЇВСЬКОГО ІНСТИТУТУ МУЗИКИ ІМ. Р. М. ГЛІЄРА
В КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ КИЄВА:
історико-мистецтвознавчий дискурс**

У статті досліджені архівні матеріали, пов'язані з професійним навчанням хоровому співу в Києві. Висвітлено історичні та творчі шляхи позанавчальної концертної діяльності хорових колективів Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра. Проаналізовано творчу діяльність жіночого, камерного та дитячого хорів інституту. Виявлено різну знаково-смыслову спрямованість у творчій діяльності кожного колективу. Доведено роль творчої діяльності хорових колективів Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра у формуванні сучасного культурно-мистецького середовища Києва.

Ключові слова: хорове мистецтво, мішаний хор, культурно-мистецьке середовище, творча діяльність, позанавчальні творчі заходи.

Хоровий спів – найбільш демократичний жанр музичного мистецтва, що здобуває відгук у серцях усіх шанувальників класичної й народної музики, є близьким різним верствам населення та здатний об'єднати музикантів різних творчих спрямувань і стилів. Проблеми хорового мистецтва широко висвітлювалися в музикознавчих працях О. Бенч, Н. Герасимової-Персидської, Г. Дзюби, Р. Дудик, А. Лашенка, Л. Мороз, Л. Пархоменко, А. Терещенко, Б. Фільц, І. Ярошенко. Проте вивченість впливу хорового мистецтва як художньо-естетичного явища на культурно-мистецьке середовище України є недостатньою, проблема в культурологічному аспекті не розглядалася, що зумовлює актуальність цієї статті, мета якої – дослідити історію українського хорового мистецтва як культурно-історичний феномен і його вплив на культурно-мистецьке середовище України, а завдання – розглянути означену проблему на прикладі творчої діяльності хорових колективів Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра.

Хоровий спів історично був першим проявом формування професійного музичного мистецтва. Природним є те, що клас хорового співу найчастіше створювався одночасно з відкриттям професійних освітніх музичних закладів – музичних шкіл, училищ, консерваторій тощо. Архівні матеріали свідчать, що перший професійний навчальний музичний заклад на теренах України – Київське музичне училище, що функціонує тепер як Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра (КІМ ім. Р. М. Глієра) розпочав свою навчальну й творчу діяльність 1868 року. Цим роком датується створення Київської музичної школи, в якій від самого початку існування навчального закладу відкрито клас хорового співу. У першому навчальному 1868/69 році майбутніх хормейстерів нараховувалося лише 11 осіб, проте свій хор уже було створено. Головну увагу керівництво школи приділяло вивченню в

хорі народних українських пісень, "щоб музичний розвиток не був однобічним, щоб створити широку базу для дальшого музичного розвитку на народних засадах" [2].

Спочатку хором керував Роберт Августович Пфеніг (1824–1899) – перший директор школи й майбутнього музичного училища, протягом двох наступних років – Микола Альбертович Губерт (1840–1888), друг і однокурсник П. І. Чайковського по Петербурзькій консерваторії.

Уже 13 листопада 1869 року учнівський хор виступав у зібранні Київського відділення Російського Музичного Товариства (РМТ, 1873 р. перетворене на ІРМТ – Імператорське Російське Музичне Товариство). Хор виконував пісні Ф. Мендельсона "Цвіли квітки у лузі навесні" та "Як радісно у лісі жити". Художній рівень виконання й значення концерту були дуже високими, про що, зокрема, свідчить той факт, що в цьому концерті брав участь А. Г. Рубінштейн, який грав перед виступом хору й після нього [5, 195].

Ця традиція поєднання навчання хорового співу з концертною та творчою діяльністю, започаткована з першого року існування закладу, збереглась й була розвинута в подальшому, завжди знаходячи зацікавлений відгук у культурно-мистецькому середовищі Києва. У зібранні відділення РМТ 5 квітня 1870 р. хор училища виконував третій номер з ораторії Й. Гайдна "Останні сім слів Спасителя", а вихованка училища О. Леонович співала в супроводі хору романс з опери М. Глінки "Іван Сушанін". 21 лютого 1871 р. хор знову виступив у зібранні Київського відділення РМТ і виконав хор з опери "Орфей" Х. Глюка та "Вранішню молитву" Ф. Мендельсона.

1873 року з вихованців училища було організовано церковний хор, який у неділю та святкові дні під керівництвом В. Р. Станіславського співав у церкві університету. У звіті Київського відділення РМТ за 1873–1874 роки, зокрема, йдеться про те, що "злагоджений спів цього хору привертав до храму багато народу" [5, 196]. Це й не дивно, адже разом з кращими учнівськими голосами в хорі звучали голоси таких корифеїв хорового співу в Києві, як, наприклад, М. Богданов, О. Долженко, В. Станіславський.

У наступному році на пропозицію Р. Пфеніга при училищі було організовано "Народний недільний клас хорового співу". В оголошенні дирекції РМТ зазначалося, що заняття "будуть провадитися по неділях і святкових днях з третьої до п'ятої години під керівництвом М. П. Сингаївського за спрощеним методом Шеве, особливо придатним для гурту, мало знайомого або зовсім незнайомого зі співом" [1, 4].

Імовірно, йшлося про так званий цифровий метод навчання музики Галена–Шеве, який було рекомендовано для навчання співу в початкових школах Франції 1883 року. Еміль Жозеф Моріс Шеве (Cheve, 1804–1864) – французький педагог, лікар і математик, який розвинув оригінальний метод навчання музики, створений П. Галеном. Цей метод набув також тимчасової популярності в Росії й Україні після видання 1868 року в Москві книги К. К. Альбрехта "Керівництво до хорового співу за цифровою методою Шеве" (Карл Карлович Альбрехт – син видатного німецького композитора Карла Францевича Альбрехта, який переїхав до Росії з сім'єю на початку 1840-х, і брат Людвіга Карловича, який стане директором Київського музичного училища в 1870-х роках, – віолончеліст і шанувальник хорового співу й один із засновників Московського хорового товариства, друг П. Чайковського й соратник М. Рубінштейна по організації РМТ і Московської консерваторії). Цифровий метод Шеве, який на той час можна вважати прогресивним, активно пропагували в Росії В. Одоєвський і Г. Ломакін, проте в ХХ ст. він уже майже не застосовувався.

Проте повернімося до створення "Народного недільного класу хорового співу". Його організація мала на меті музичне виховання учителів народних шкіл. У примітці до рукопису оголошення про відкриття класу зазначалося: "Уроки ці корисні також як зразок для вихованців учительських семінарій і всіх осіб, зацікавлених елементарним викладанням співу" [1, 5]. "Народний недільний клас хорового співу" існував до 1877 року й був дуже популярний у київському культурно-мистецькому середовищі. Відвідувало його близько 200 осіб. Учитися дозволялося всім охочим із сплатою всього п'яти копійок за урок. Учні хорів, а також учні ремісників зовсім звільнялися від платні [5, 196]. На той час це було рішучим кроком до демократизації музичного мистецтва. Ми наводимо ці архівні документи й історичні факти з метою показати, що з перших років існування навчального закладу було обрано такі ідейні й художні засади діяльності у сфері хорового мистецтва, як навчальної, так і творчої, що виявлялися в демократичній спрямованості процесу навчання, зокрема, в доборі репертуару й високому професіоналізмі й духовності творчої діяльності.

За роки існування відділу хорового диригування на ньому отримали професійну освіту десятки хорових диригентів, серед яких, зокрема, Н. Городовенко, народні артисти України О. Сорока, О. Мінківський, П. Муравський. На початку минулого століття й пізніше важливу роль у розвитку диригентсько-хорового відділу відіграли О. Кошиць, М. Леонтович, К. Стеценко, В. Верховинець, Г. Верьовка, Е. Скрипчинська (дружина Г. Г. Верьовки), а в післявоєнну добу – М. Вериківський,

Г. Жуковський, А. Коломієць, О. Лисенко (син Миколи Віталійовича Лисенка). Пізніше на відділ прийшли працювати його випускники – П. Муравський, Л. Падалко, М. Хардаєв, які в різні періоди очолювали хор музичного училища [3, 36].

Усі ці роки, до 1984 р., в музичному училищі існував мішаний хор, під час заочних сесій збирався також мішаний хор заочного відділення, необхідний для складання державних випускних іспитів, а в останніх десятиліттях постійно функціонує дитячий хор студії педпрактики. Дитячий хор очолювали викладачі училища Є. Кльопова, В. Шалькевич, З. Томсон, а з 2000 р. – Н. Хорошун.

1983 року керівником мішаного хору училища стає Заслужений діяч мистецтв України Г. Л. Горбатенко. Надзвичайно обдарований музикант і безкомпромісна творча особистість, Г. Горбатенко стала рішуче наполягати на вирішенні нагальної проблеми, яку викладачі диригентсько-хорового відділу помічали давно й від якої потерпав хор училища: фізіологічно не до кінця сформовані голоси хлопчиків-підлітків – учнів музичного училища – не забезпечували природного звучання мішаного хору. Зауважимо, що на хоровий відділ завжди вступає більшість дівчат, а оскільки дисципліна хору є профільною й обов'язковою для всіх учнів, то й кількість їх у студентських і учнівських хорах найчастіше непропорційна. Щоб запобігти дисбалансу звучання голосів, до хору традиційно запрошувалися ілюстратори – дорослі співаки з професійних хорів та випускники відділу минулих років. Проте голоси дорослих чоловіків, манера співу музикантів різних музичних колективів, наприклад, Національної заслуженої академічної капели України "Думка" й Національної опери України ім. Т. Г. Шевченка, запрошуваних до роботи хористами на посади ілюстраторів, тембрально різнилися від голосів хлопчиків і поєднувалися в неприродне звучання.

Г. Горбатенко наполягла на ліквідації мішаного хору в музичному училищі й створенні замість нього жіночого хору. Саме з цього часу хор КІМ ім. Р. М. Глієра, що перейшов з учнівських на професійні засади, перестає бути лише навчальним колективом, а його творча діяльність починає значно перевищувати нормативні вимоги (академічні та звітні концерти, державні экзамени тощо) навіть для провідного навчального мистецького закладу.

Одночасно з жіночим хором 1984 року було створено вокальний ансамбль хлопчиків (керівник – викладач училища В. І. Романенко), але ансамбль проіснував лише два роки. Адміністративні реорганізації музичного навчального закладу завжди відбуваються болісно й непросто. 1999 року було прийняте рішення про поновлення під керівництвом В. Романенка мішаного складу хору, 2000 року – про створення жіночого (керівник Г. Горбатенко) й камерного (керівник З. Томсон) хорів. Наявність двох хорів як найкраще сприяла розподілу жіночих (котрих завжди більше у складі студентів диригентсько-хорового відділу) і чоловічих голосів (які природно знайшли місце в камерному хорі), що тепер відбувався без завдання шкоди навчальному процесу й художньому аспекту виконання різноманітного репертуару.

Щоб внутрішні механізми й об'єктивні закономірності спілкування в творчому колективі стали ефективним засобом управління, необхідна наявність психологічної взаємодії між диригентом та іншими учасниками виконавського процесу. Проте, якщо студенти Інституту музики завжди поважали й навіть обожнювали своїх вчителів-диригентів, стосунки між керівниками хорів складалися непросто, постійно виникало питання розподілу жіночих голосів між двома колективами. Ймовірно, стомлений конфліктами на цьому ґрунті, директор училища В. В. Козін 2002 року закриває камерний хор, залишаючи лише жіночий. Хлопчики ж диригентсько-хорового відділу прикріпилися на практиці до різних хорових колективів міста. Це було незручно. До того ж камерний хор музичного училища на той час завдяки численним виступам на різних концертних майданчиках міста набув певної популярності, і його закриття викликало певне невдоволення культурної громадськості міста, яке висловлювалося дирекції училища й керівництву мистецької освіти Києва.

2004 року новий директор Київського державного музичного училища ім. Р. М. Глієра С. М. Волков з метою оптимізації навчального процесу, надання рівної можливості відвідувати хор усім студентам диригентсько-хорової спеціалізації (як дівчатам, так і хлопчикам), а також шанувальникам хорового співу інших спеціалізацій, своїм наказом поновив діяльність камерного хору під керівництвом З. Томсон у складі затверджених навчальним планом виконавських колективів закладу.

Сьогодні в інституті музики існують три хорові колективи: лауреат міжнародних конкурсів жіночий хор Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра, керівник – Заслужений діяч мистецтв України, викладач-методист Г. Горбатенко; лауреат всеукраїнських конкурсів хорової музики камерний хор, керівник – викладач-методист З. Томсон; дитячий хор студії педагогічної практики Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра, керівник – викладач-методист Н. Хорошун.

Усі три хори мають свою слухачку аудиторію і шанувальників у київському культурно-мистецькому середовищі, а жіночий і камерний хори до того ж добре відомі за межами Києва й України, оскільки є незмінними учасниками й переможцями багатьох хорових конкурсів і фестивалів.

Так, жіночий хор, урочисто відзначаючи двадцяті річницю від дня свого заснування у м. Оберфлоккенбах (Федеративна Республіка Німеччина), куди був запрошений на концертний тур, вдруге був визнаний "Найкращим хором світу". Репертуар хору складають кращі зразки світової хорової музики від епохи Відродження, класики, романтизму до обробок українських народних пісень, духовної музики, творів сучасного хорового авангарду. Хор має багато фондових записів, які регулярно звучать на Українському радіо, його виступи транслюються по телебаченню, мають схвальні відгуки преси, видатних діячів українського хорового мистецтва. [4].

Камерний хор Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра був заснований як творча та навчальна лабораторія студентів диригентсько-хорового відділу. Незмінні художній керівник хору і концертмейстер – Зоя Томсон і Анна Щегловська – музиканти, цілковито віддані своїй справі й мистецтву хорового співу.

Перший публічний концерт хору відбувся 9 грудня 2000 року, і цей день хор відзначає як день свого народження. В цьому концерті, присвяченому 250-річчю від смерті Й. Баха, вперше у Києві було виконано весільний "Quodlibet" видатного німецького композитора.

Своєрідність цього колективу полягає в тому, що він передусім виступає як перший інтерпретатор найкращих хорових творів сучасних українських композиторів: В. Степурка, О. Канерштейна, В. Журавицького та ін. Але репертуар хору рясніє також світськими та духовними творами різних епох від Ренесансу до сучасності, різних національних шкіл та стилів.

Творча діяльність колективу та її вплив на сучасне культурно-мистецьке середовище Києва й України найбільше виявляються під час масштабних хорових фестивалів і хорових конкурсів. Камерний хор брав участь у багатьох художніх заходах такого рангу. Це: щорічний фестиваль Національної спілки композиторів України "Прем'єри сезону", хоровий фестиваль "Золотоверхий Київ" (2003 р.), "Весняна хорова асамблея" клубу хормейстерів "Тоніка" (м. Київ, 2002 та 2006 роки), Всеукраїнський музичний фестиваль, присвячений 250-річчю від дня народження Д. Бортнянського (м. Київ, 2001 р.), Друга міжнародна виставка "Православна Україна" (Києво-Печерська лавра, 2003 р.), фестиваль "Золота осінь – 2006", "Пісенна веселка Олександрії" (м. Біла Церква, 2006 р.), "Свята Софія" (м. Київ, 2007 р.), "Хорова асамблея" (м. Глухів, 2008 р.), Всеукраїнський музичний фестиваль до 250-річчя Д. Бортнянського. Цей список заходів постійно поповнюється.

Постійно гастролюючи містами України, хор виступав у кращих концертних залах Полтави, Дніпропетровська, Кам'янець-Подільського, Івано-Франківська, Білої Церкви, Глухова. Але найкраще його знають і шанують кияни: камерний хор багаторазово співав на кращих сценах Києва (Національна філармонія України, Національний будинок органної та камерної музики України, великий і малий зали Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського, Київський міський будинок учителя, Будинок учених НАН України, Музей книги та друкарства України), звучав у Андріївській церкві, Трапезній церкві Києво-Печерської лаври, Свято-Володимирському кафедральному патріаршому соборі, Німецькій євангелістсько-лютеранській церкві св. Катерини тощо.

Третій хоровий колектив Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра – дитячий хор студії педагогічної практики – є своєрідною "фабрикою" талантів, майбутніх хорових співаків і диригентів. Керівник хору, викладач-методист інституту Н. Хорошун, підтримує три вікові склади хору – від зовсім маленьких хористів до абітурієнтів інституту – і переконливо доводить, що хорового співу можна й треба навчати всіх дітей, створюючи, таким чином, безупинний "конвеєр" творчих кадрів у системі професійної хорової музичної освіти. Хоровий спів, проєктований у суспільно корисну концертну діяльність учнівської молоді, сприяє розвитку дитячої творчої активності, спонукає до розширення музичних знань і навичок, змушує систематично розвиватися і вдосконалюватися.

Концертні виступи хору, у яких завжди наявні елементи театральної драматургії, ніколи не залишають байдужою дорослу аудиторію. Так, "Ромео і Джульєтта" у постановці дитячого хору КІМ ім. Р. М. Глієра – це погляд дітей на взаємини дорослих людей, пошук відповіді на запитання, чому у світі є трагедії, війни, катастрофи, вияв прагнення дітей зберегти мир на землі, зберегти землю як матір, яка породила все живе на світі, показати любов одне до одного.

Три хори Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра – це три знаки в київському культурно-мистецькому середовищі. Головне значення позанавчальної творчої діяльності цих хорових колективів, яка має різну знаково-смыслову спрямованість, полягає у сприянні творенню в Києві "середовища в середовищі" – широкого сегмента поціновувачів академічної хорової музики, який об'єднав у єдине коло інтелігенцію, митців, творчу молодь – учнів і студентів навчальних музичних закладів, а також їхніх батьків і педагогів. Це надає можливість задовольняти естетичні потреби тисяч шанувальників класичної хорової музики.

Література

1. Державний архів міста Києва. – Ф. 296. – Оп. 1. – Од. зб. 35. – Арк. 4–5.
2. Киевлянин. – 1868. – № 85.
3. Київське музичне училище 1868–2008 : буклет. – К.: "Буква", 2008. – 54 с. С. 36.
4. Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.glierinstitute.org/ukr/groups/1.html>.
5. Кузьмін М. Забуті сторінки музичного життя Києва / М. Кузьмін. – К.: Музична Україна, 1972. – 228 с.

References

1. Derzhavnyi arkhiv mista Kyieva. – F. 296. – Op. 1. – Od. zb. 35. – Ark. 4–5.
2. Kievlyanin. – 1868. – № 85.
3. Kyivske muzychne uchylshche 1868–2008 : buklet. – K.: "Bukva", 2008. – 54 s. S. 36.
4. Kyivskiy instytut muzyky im. R. M. Hliiera [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.glierinstitute.org/ukr/groups/1.html>.
5. Kuzmin M. Zabuti storinky muzychnoho zhyttia Kyieva / M. Kuzmin. – K.: Muzychna Ukraina, 1972. – 228 s.

Давыдовский К.Ю. Творческая деятельность хоровых коллективов Киевского института музыки им. Р. М. Глиэра в культурно-художественной среде Киева: историко-искусствоведческий дискурс.

В статье исследованы архивные материалы, связанные с профессиональным обучением хоровому пению в Киеве. Освещены исторические и творческие пути внеучебной концертной деятельности хоровых коллективов Киевского института музыки им. Р. М. Глиэра. Проанализирована творческая деятельность женского, камерного и детского хоров института. Выявлена разная знаково-смысловая направленность в творческой деятельности каждого коллектива. Доказана роль творческой деятельности хоровых коллективов Киевского института музыки им. Р. М. Глиэра в формировании современной культурно-художественной среды Киева.

Ключевые слова: хоровое искусство, смешанный хор, культурно-художественная среда, творческая деятельность, внеурочные творческие мероприятия.

Davydovskiy K. Creative activity of R. Glier Kyiv Institute's of Music choirs in the cultural and artistic environment of Kyiv: historical and study of art discourse.

The article investigates the archival materials related to professional training in choral singing in Kyiv. The creative work of R. Glier Kyiv Institute's of Music Women, Chamber and Children choirs is analyzed. Different semiotic and semantic orientation in the creative activity of each team is spotted. The role of R. Glier Kyiv Institute's of Music creative activities in formation contemporary cultural and artistic environment of Kyiv is proved. First professional music training institution in Ukraine – Kyiv Music College, which operates now as R. Glier Kyiv Institute of Music, began its educational and creative activity 1868. It was then discovered class choirs. 1869 Student Choir has performed in meeting of the Russian Musical Societies Kiev branch. Students of Music College were also a significant part of its choir. Started a tradition of combining learning with concert choirs and creative activities are always interested in finding an echo in Kyiv's cultural and artistic environment. From the first years of school ideological and artistic principles of activities was chosen in the field of choral art democratic orientation of the learning process, professionalism and spiritual creativity.

Over the years the department of choral conducting has given professional education for dozens of choral conductors, including N. Gorodovenko, O. Soroka, O. Minkivskiy, P. Murawskiy. Important role in the development of conducting and choral department played O. Koshits, M. Leontovich, K. Stetsenko, V. Verhovinets, E. Skrypchynska, G. Veryovka, and in the post-war days – M. Verykivsky, G. Zhukovskiy, A. Kolomiets, O. Lysenko etc.

A mixed choir always has been in the music college. 1984 a new choir leader G. Horbatenko insisted on building the replacement female choir. From this time the choir went from student to a professional one. Its creative activity begins to exceed the regulatory requirements for teaching art institution. However, the structural reorganization of school choirs, finding sustainable solutions to optimize the learning process and creative activity, continued until 2000.

Presently, there are three choirs in R. Glier Kyiv Institute of Music: Female Choir, Chamber Choir and Children Choir of schools teaching practice. All three choirs have their audience and fans in Kiev cultural and artistic environment. The article describes the features of each of the creative teams. Female Choir is a regular participant and winner of numerous international choral competitions and festivals, is well known outside Kyiv and Ukraine, successfully integrated into the international cultural space. During a tour in Oberflokkenbah (Federal Republic of Germany, and noting the twentieth anniversary of its founding, the Female chorus again was voted "The Best Choir in the World". The team has a rich creative biography. It is a highly professional practice base for future choirmaster, nevertheless, choir successfully presenting our choral art in Ukraine and abroad. The repertoire of the choir make up best examples of world choral music from the Renaissance, classical, romantic to the arrangements of Ukrainian folk songs, sacred music, choral works by contemporary avant-garde. The choir has a lot of stock records that are regularly heard on Ukrainian radio, his performances are broadcast on television, with rave reviews press, prominent figures of Ukrainian choral art.

Chamber Choir was founded as a creative and educational laboratory of student choir conductor department. The identity of this group is that it stands above all as the first interpreter of contemporary Ukrainian music composers.

Creative activities and its impact on contemporary cultural and artistic environment as most are found in the large-scale choral festivals and competitions.

Children Choir of schools teaching practice is a kind of "talent's factory", the future of choral singers and conductors and has three age composition. So create continuous creative personnel's "pipeline" in the system of professional choral music education. Choral singing in projected public benefit concert of youth, promotes the development of children's creative activity leads to increased musical knowledge and skills makes systematically develop and improve.

We found a variety of symbolic and semantic focus in the creative activities of each group. The role of R. Glier Kyiv Institutes of Music choirs creativity in the formation of Kyiv's contemporary cultural and artistic environment is proved. The primary importance of extracurricular creative work these choirs are to facilitate the formation of Kiev "environment in the environment" – a wide segment of the academic lovers of choral music. Thus, a single circle united intellectuals, artists, creative young people – students of educational institutions of music, as well as their parents and teachers. It allows you to meet the aesthetic needs of thousands of fans of classical choral music.

Key words: choral art, female choir, cultural and artistic environment, creative activity, extracurricular artistic arrangements.

УДК 78.034 (477.51)

Кавунник Олена Анатоліївна

кандидат мистецтвознавства

ЕТНОРЕГІОНАЛЬНІ ВИМІРИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО МУЗИКОЗНАВСТВА

Стаття присвячена розкриттю складових регіональної проблематики сучасного українського музикознавства, серед яких музичне краєзнавство, музичне середовище. Вони є провідними в дослідженні музичної культури й мистецтва у великих та малих містах України.

Ключові слова: регіональна проблематика, культурологія, музикознавство, музичне краєзнавство, музичне середовище.

Дослідження музичного мистецтва в регіональному аспекті утворили один із пріоритетних напрямів українського музикознавства, що є проявом поглибленого вивчення національної музичної культури на сучасному етапі. Розкриття музичного процесу в селищах, середніх і малих містах України [своєрідних соціо-локусах (В. Кузик)], що в попередні десятиліття був проаналізований недостатньо, вкрай потрібно для відродження національних музичних надбань, а отже, подолання типової для радянської музичної історіографії фрагментарності в розкритті історії української музики, її відтворення в багатоманітності й водночас цілісності. Це важлива складова об'єктивної репрезентації вітчизняних музично-художніх здобутків у європейському культурному світі.

Актуальність дослідження форм й особливостей музичного життя великих та малих міст України в регіональному вимірі полягає в можливості вивчення музичного середовищі обраних об'єктів, їх смислової спорідненості в контексті ознак національного менталітету як основи наукової концепції регіональних досліджень у форматі суспільно-історичного буття регіонів держави. Спрямованість векторів української філософської, культурологічної, соціоестетичної думки, етномузикознавства, музичної соціології на регіональну проблематику зумовлена нинішніми суспільно-політичними умовами демократизації і гуманізації суспільних відносин в Україні, зокрема можливістю міст, селищ кожного регіону на основі загальнодержавної програми зберігати й розвивати соціокультурні традиції минулого. У такий спосіб стає можливим пізнання конкретики фактологічного матеріалу місцевості, що має власну історико-культурну цінність, а не підганяється під загальноприйнятну схему.

Серед провідних досліджень теоретичних аспектів регіональної проблематики як органічного принципу територіальної організації історичних, соціально-політичних, економічних та культурних процесів праці та окремі публікації культурологів (В. Г. Чернець, В. Н. Леонтієва, В. А. Личковах), істориків (П. Т. Тронько, С. В. Киселиця, М. М. Водзинський). Процесу розвитку регіональної музичної культури в історичній, етнічній, соціоетнічній площинах, питанням регіональної сформованості мистецького середовища як системної організації музичної культури присвячено праці Т. В. Мартинюк, В. А. Мітлицької, О. В. Шевчук, Т. І. Росул та ін.

Метою статті є висвітлення етнорегіональних аспектів українського музикознавства в контексті системного осмислення національної музичної спадщини.